

KRITIEK KORT

Intrigerend samenspel van performance en dans

DANS Bij de choreografieën van de Vlaams-Nederlandse choreograaf Jens Van Daele (1972) vraag je je regelmatig af hoe hij zijn danseressen zo ver krijgt dat ze zich niets ontziend in hardvochtige confrontaties storten. Een uur lang. Ze trekken elkaar ongenadig hard onderuit, nemen elkaar in de houdgreep, rekken elkaars ledematen op en laten elkaar rücksichtslos stuiten.

Van tederheid is geen sprake. Als er al een streling plaatsvindt, is het een vileine voorbode van de klap die gaat volgen. Woede, trots en jaloezie lijken de drijfveren om elkaar voortdurend te lijf te gaan. Bij hun hoogmoedige houding – op halfhoge laarsjes met hakken – passen geen kniebeschermers, die komen er zelden aan te pas. Hun incasseringsvermogen dwingt bewondering af.

In *Superbia* meten vier vrouwen zich dit idioom aan als 'modellen van bikkelharde schoonheid'. Ze beginnen als in een modeshow, gekleed in strakke bodystockings van de jonge modeontwerpers Mirte Engelhard en Gladys Tume-wa. Achter op het podium kleden ze zich meermalen om, zich hullend in jurkjes met eigenzinnige belijning en soms wijdvallende revers of decolletés. *Superbia* (ijdelheid) is Van Daeles vijfde deel uit zijn serie over de zeven hoofd-

zonden. De ijdelheid in persoon is Angela Herenda. Zij beschrijft in een monoloog haar zogenaamd narcistische persoonlijkheidsstoornis met krachttermen over haar 'aperte' schoonheid.

Gaandeweg het uur brokkelt dit onrealistische zelfbeeld af. Telkens als de drie overige danseressen elkaars 'lichamelijke schoonheid' te lijf gaan, bijvoorbeeld door langdurig te klappen op voor verval gevoelige lichaamsdelen, wankelt Herenda meer en meer. *Superbia* wordt zo een intrigerend samenspel van performance en dans. Toch blijft het gebruik van de tekst wringen: Van Daele becommentarieert een belangrijk actueel thema – de terreur van het verwrongen schoonheidsideaal – maar vult de monoloog te bizar en te persoonlijk in. Zijn macha dans-idioom is van zichzelf zo'n overtuigende en universele verbeelding van de harde schoonheids-cultus, dat die alleen een sterke, veelzeggende tekst naast zich verraagt. Misschien daar toch eens een toneelschrijver voor vragen.

Annette Embrechts

★★★★☆

Superbia van Jens Van Daele door Theaterwerkplaats Generale Oost. 12 december, Schouwburg Arnhem. Tournee t/m 20 februari. www.jensvandaele.com

